

NSW Education Standards Authority

2020 HIGHER SCHOOL CERTIFICATE EXAMINATION

Classical Hebrew Continuers

General Instructions

- Reading time – 5 minutes
- Working time – 3 hours
- Write using black pen
- Your attention is drawn to the fact that the Divine Name is spelt in full in Biblical texts contained in this examination paper. If this is a matter of conscience for you, you should not discard the paper

Total marks: 100

Section I – 50 marks (pages 3–11)

This section has two parts, Part A and Part B

- Allow about 1 hour and 10 minutes for this section

Part A – 40 marks

- Attempt Questions 1–7

Part B – 10 marks

- Attempt Question 8

Section II – 20 marks (pages 12–14)

- Attempt Questions 9–12
- Allow about 50 minutes for this section

Section III – 30 marks (pages 16–19)

- Attempt Questions 13–14
- Allow about 1 hour for this section

BLANK PAGE

Section I — Prescribed Text – Tanakh

50 marks

Allow about 1 hour and 10 minutes for this section

Part A – 40 marks

Attempt Questions 1–7

Answer each question in a SEPARATE writing booklet. Extra writing booklets are available.

Use the extracts and your knowledge of the texts and prescribed commentaries in your answers.

Question 1 (6 marks)

Read the extract and then answer in ENGLISH the questions that follow.

Leviticus 19:5–10

וְכִי תִזְבְּחוּ זֶבַח שְׁלָמִים לַיהוָה לָרִצְוֹנְכֶם תִּזְבְּחוּהוּ:	5
בַּיּוֹם זִבְחֵיכֶם יֹאכַל וּמִמְחֶרֶת וְהַנּוֹתֵר עַד-יוֹם הַשְּׁלִישִׁי בְּאֵשׁ יִשָּׂרֵף:	6
וְאִם הָאָכַל יֹאכַל בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי פְּגוּל הוּא לֹא יֵרָצָה:	7
וְאָכְלוּ עֹנֵו יִשָּׂא כִּי-אֶת-קֹדֶשׁ יְהוָה חָלַל וְנִכְרַתָּה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמִּיהָ:	8
וּבִקְצֹרְכֶם אֶת-קְצִיר אֲרֻצְכֶם לֹא תִכְלֶה פֶּאֶת שְׂדֵךְ לְקַצֵּר וּלְקַט	9
קְצִירָךְ לֹא תִלְקַט:	
וּכְרֵמְךָ לֹא תַעֲלִיל וּפְרֹט כְּרֵמְךָ לֹא תִלְקַט לְעֵנִי וְלִגֵּר תַעֲזֹב אֹתָם	10
אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם:	

Reproduced from the JPS Hebrew-English Tanakh by permission of the University of Nebraska Press. Copyright 2000 by The Jewish Publication Society. Hebrew text based on Biblia Hebraica Stuttgartensia copyright 1999 by The Jewish Publication Society.

- (a) Parse וְהַנּוֹתֵר (verse 6) giving *shoresh*, *binyan*, tense/aspect and meaning. **2**
- (b) What is unusual about the meaning of וְכִי in the context of verse 5? **1**
- (c) How does the use of language convey the meaning of the phrase הָאָכַל יֹאכַל in the context of verse 7? **3**

Question 2 (4 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extract and then answer in ENGLISH the question that follows.

Numbers 12:1–11

- 1 וַתְּדַבֵּר מֵרִים וְאַהֲרֹן בְּמֹשֶׁה עַל-אֲדֹת הָאִשָּׁה הַכַּשִּׁית אֲשֶׁר לָקַח
כִּי-אִשָּׁה כַּשִּׁית לָקַח:
- 2 וַיֹּאמְרוּ הֲרֵק אֶדְ-בְּמֹשֶׁה דְבַר יְהוָה הֲלֹא גַם-בָּנֵנו דְבַר נִישְׁמַע יְהוָה:
- 3 וְהֵאִישׁ מֹשֶׁה עָנָו [עָנִיו] מְאֹד מִכָּל הָאָדָם אֲשֶׁר עַל-פְּנֵי הָאָדָמָה:
- 4 וַיֹּאמֶר יְהוָה פִּתְּאִם אֶל-מֹשֶׁה וְאֶל-אַהֲרֹן וְאֶל-מֵרִים צֵאוּ שְׁלֹשְׁתֵּכֶם
אֶל-אֶהֱל מוֹעֵד וַיֵּצְאוּ שְׁלֹשְׁתָּם:
- 5 וַיֵּרֶד יְהוָה בְּעַמֹּד עָנָן וַיַּעֲמֵד פֶּתַח הָאֶהֱל וַיִּקְרָא אֶהֱרֹן וּמֵרִים
וַיֵּצְאוּ שְׁנֵיהֶם:
- 6 וַיֹּאמֶר שְׁמַעוּ-נָא דְבַרִּי אִם-יְהִיָּה נְבִיאֲכֶם יְהוָה בְּמִרְאֵה אֱלֹהֵי אֶתְנֹדַע
בְּחִלּוֹם אֶדְבַר-בּוֹ:
- 7 לֹא-כֵן עֲבַדִּי מֹשֶׁה בְּכָל-בֵּיתִי נְאֻמָּן הוּא:
- 8 פֶּה אֶל-פֶּה אֶדְבַר-בּוֹ וּמִרְאֵה וְלֹא בְּחִידָת וּתְמִנַת יְהוָה יִבִּיט וּמִדֹּעַ
לֹא יִרְאֶתֶם לְדַבֵּר בְּעַבְדִּי בְּמֹשֶׁה:
- 9 וַיַּחַר אַף יְהוָה בָּם וַיִּלְךְ:
- 10 וְהֵעֵנָן סָר מֵעַל הָאֶהֱל וְהִנֵּה מֵרִים מְצַרְעֵת כְּשִׁלְג וַיִּפֹּן אֶהֱרֹן
אֶל-מֵרִים וְהִנֵּה מְצַרְעֵת:
- 11 וַיֹּאמֶר אֶהֱרֹן אֶל-מֹשֶׁה בֵּי אָדָנִי אֵל-נָא תִשֶׁת עָלֵינוּ חַפְּזַת אֲשֶׁר
נִוְאלְנוּ וְאֲשֶׁר חֲטָאנוּ:

Reproduced from the JPS Hebrew-English Tanakh by permission of the University of Nebraska Press. Copyright 2000 by The Jewish Publication Society. Hebrew text based on Biblia Hebraica Stuttgartensia copyright 1999 by The Jewish Publication Society.

Describe the lessons regarding Jewish values presented in this extract.

4

Question 3 (5 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extract and then answer in ENGLISH the questions that follow.

Numbers 15:37–41

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר:	37
דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וַעֲשׂוּ לָהֶם צִיצִית עַל־כַּנְּפֵי	38
בְּגָדֵיהֶם לְדֹרֹתָם וְנִתְּנוּ עַל־צִיצִית הַכַּנָּף פֶּתִיל תְּכֵלֶת:	
וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִית וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת־כָּל־מִצְוֹת יְהוָה וַעֲשִׂיתֶם	39
אֹתָם וְלֹא־תָאָרוּ אַחֲרַי לְבַבְכֶם וְאַחֲרַי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר־אֲתֶם זֹנִים	
אַחֲרֵיהֶם:	
לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֶת־כָּל־מִצְוֹתַי וְהֵייתֶם קְדוֹשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם:	40
אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְהִיּוֹת לָכֶם	41
לֵאלֹהִים אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם:	

Reproduced from the JPS Hebrew-English Tanakh by permission of the University of Nebraska Press. Copyright 2000 by The Jewish Publication Society. Hebrew text based on Biblia Hebraica Stuttgartensia copyright 1999 by The Jewish Publication Society.

- (a) What is the purpose of the commandment לָהֶם צִיצִית וַעֲשׂוּ (verse 38)? **2**
- (b) Outline the different interpretations of the פֶּתִיל (verse 38). **3**

Please turn over

Question 4 (5 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extracts and then answer in ENGLISH the question that follows.

I Kings 3:9

וְנָתַתָּ לְעַבְדְּךָ לֵב שֹׁמֵעַ לְשַׁפֵּט אֶת־עַמְּךָ לְהִבִּין בֵּין־טוֹב לְרָע כִּי
מִי יוֹכֵל לְשַׁפֵּט אֶת־עַמְּךָ הַכֹּבֵד הַזֶּה:

Reproduced from the JPS Hebrew-English Tanakh by permission of the University of
Nebraska Press. Copyright 2000 by The Jewish Publication Society. Hebrew text based on
Biblia Hebraica Stuttgartensia copyright 1999 by The Jewish Publication Society.

I Kings 11:1–6

וְהַמְלִיךְ שְׁלֹמֹה אֲהָב נָשִׁים נְכַרְיֹת רַבּוֹת וְאֶת־בַּת־פְּרַעֲזָה מוֹאָבִיּוֹת
עַמֻּנִיּוֹת אֲדָמִית צִדְדָנִית חֲתִית:

מִן־חֲגוּזִים אֲשֶׁר אָמַר־יְהוָה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא־תָבֹאוּ בָהֶם וְהֵם
לֹא־יָבֹאוּ בָכֶם אֲכֵן יִטּוּ אֶת־לִבְבְּכֶם אַחֲרַי אֱלֹהֵיהֶם בָּהֶם דָּבַק
שְׁלֹמֹה לְאַהֲבָה:

וַיְהִי־לוֹ נָשִׁים שְׂרוֹת שֶׁבַע מֵאוֹת וּפְלִגְשִׁים שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וַיִּטּוּ נַפְשׁוֹ
אֶת־לְבוֹ:

וַיְהִי לָעֵת זָקְנַת שְׁלֹמֹה נַפְשׁוֹ הִטּוּ אֶת־לִבְבוֹ אַחֲרַי אֱלֹהִים אַחֲרַיִם
וְלֹא־הָיָה לְבָבוֹ שָׁלֵם עִם־יְהוָה אֱלֹהָיו כְּלָבֵב דָּוִד אָבִיו:

וַיֵּלֶךְ שְׁלֹמֹה אַחֲרַי עֲשֵׂתָרַת אֱלֹהֵי צִדְדָנִים וְאַחֲרַי מַלְכָם שִׁקְיָן עַמֻּנִים:

וַיַּעַשׂ שְׁלֹמֹה הָרַע בְּעֵינָי יְהוָה וְלֹא מָלָא אַחֲרַי יְהוָה כְּדָוִד אָבִיו:

Reproduced from the JPS Hebrew-English Tanakh by permission of the University of
Nebraska Press. Copyright 2000 by The Jewish Publication Society. Hebrew text based on
Biblia Hebraica Stuttgartensia copyright 1999 by The Jewish Publication Society.

How was Solomon's God-given ability לְהִבִּין בֵּין־טוֹב לְרָע (Chapter 3, verse 9) compromised, as outlined in Chapter 11? In your response, refer to the extracts and relevant commentary.

5

Question 5 (7 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extracts and then answer in ENGLISH the questions that follow.

I Kings 11:35

וְלִקְחֹתִי הַמְּלוּכָה מִיַּד בְּנֹו וּנְתַתִּיהָ לְיָךְ אֵת עֲשֵׂרֶת הַשְּׁבָטִים: 35

Reproduced from the JPS Hebrew-English Tanakh by permission of the University of Nebraska Press. Copyright 2000 by The Jewish Publication Society. Hebrew text based on Biblia Hebraica Stuttgartensia copyright 1999 by The Jewish Publication Society.

I Kings 12:3–11

וַיִּשְׁלַחוּ וַיִּקְרְאוּ-לוֹ וַיָּבֹאוּ [וַיָּבֹאוּ] יָרָבֵעַם וְכָל-קַהֲלֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּדְבְּרוּ אֶל-רַחֲבָעַם לֵאמֹר: 3

אָבִיךָ הִקְשָׁה אֶת-עַלְנוּ וְאַתָּה עָתָה הִקַּל מִמֶּעֶבְדֶּת אָבִיךָ הִקְשָׁה וּמַעַלְוֵה הַכְּבֹד אֲשֶׁר-נָתַן עָלֵינוּ וְנַעֲבֹדְךָ: 4

וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לְכוּ עַד שְׁלֹשָׁה יָמִים וְשׁוּבוּ אֵלָי וַיֵּלְכוּ הָעָם: 5

וַיִּזְעַץ הַמֶּלֶךְ רַחֲבָעַם אֶת-הַזִּקְנִים אֲשֶׁר-הָיוּ עֹמְדִים אֶת-פְּנֵי שְׁלֹמֹה 6

אָבִיו בְּהִיתוּ חַי לֵאמֹר אֵיךְ אַתֶּם נוֹעְצִים לְהַשִּׁיב אֶת-הָעַם-הַזֶּה דְבַר: 7

וַיִּדְבֹּר [וַיִּדְבְּרוּ] אֵלָיו לֵאמֹר אִם-הַיּוֹם תִּהְיֶה עֹבֵד לָעָם הַזֶּה וְנַעֲבַדְתֶּם 8

וְעַנִּיתֶם וּדְבַרְתֶּם אֲלֵיהֶם דְּבָרִים טוֹבִים וְהָיוּ לָךְ עֹבְדִים כָּל-הַיָּמִים: 8

וַיַּעֲזֹב אֶת-עֲצַת הַזִּקְנִים אֲשֶׁר יַעֲזֹהוּ וַיִּזְעַץ אֶת-הַיְלָדִים אֲשֶׁר גָּדְלוּ 8

אֹתוֹ אֲשֶׁר הָעֹמְדִים לְפָנָיו: 8

וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם מָה אַתֶּם נוֹעְצִים וְנִשְׁיֵב דְבַר אֶת-הָעָם הַזֶּה אֲשֶׁר 9

דְּבַרוּ אֵלָי לֵאמֹר הִקַּל מִן-הָעֵל אֲשֶׁר-נָתַן אָבִיךָ עָלֵינוּ: 9

וַיִּדְבְּרוּ אֵלָיו הַיְלָדִים אֲשֶׁר גָּדְלוּ אֹתוֹ לֵאמֹר כֹּה-תֹאמַר לָעָם הַזֶּה 10

אֲשֶׁר דְּבַרוּ אֵלֶיךָ לֵאמֹר אָבִיךָ הַכְּבִיד אֶת-עַלְנוּ וְאַתָּה הִקַּל מִמֶּעַלְנוּ 10

כֹּה תִדְבַר אֲלֵיהֶם קִטְנֵי עֵבֶה מִמֶּתְנֵי אָבִי: 10

וְעָתָה אָבִי הָעַמִּים עָלֵיכֶם עַל כִּבְדִּי וְאַנִּי אוֹסִיף עַל-עַלְכֶם אָבִי 11

יִסַּר אֶתְכֶם בְּשׁוֹטִים וְאַנִּי אֵיִסַּר אֶתְכֶם בְּעֹקְרָבִים: 11

Reproduced from the JPS Hebrew-English Tanakh by permission of the University of Nebraska Press. Copyright 2000 by The Jewish Publication Society. Hebrew text based on Biblia Hebraica Stuttgartensia copyright 1999 by The Jewish Publication Society.

- (a) Compare the advice of the זִקְנִים (verse 6) and the יְלָדִים (verse 8). 2
- (b) What do the words זִקְנִים (verse 6) and יְלָדִים (verse 8) imply about these two groups of advisers? In your response, refer to the extract. 2
- (c) Analyse the repercussions for the Israelite nation following the conduct of King Solomon and Rehoboam, his son. In your response, refer to the extracts provided. 3

Question 6 (7 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extract and then answer in ENGLISH the questions that follow.

Job 1:20–22

וַיִּקָּם אִיּוֹב וַיִּקְרַע אֶת־מְעִילוֹ וַיִּגְזַז אֶת־רֹאשׁוֹ וַיִּפֹּל אֶרְצָה וַיִּשְׁתַּחֲוֶה׃	20
וַיֹּאמֶר עָרֶם יִצְתִּי [וַיִּצְאֹתִי] מִבֶּטֶן אִמִּי וְעָרֶם אָשׁוּב שָׁמָּה יְהוָה נָתַן וַיְהוֶה לְקַח יְהוָה לְקַח יְהִי שֵׁם יְהוָה מְבֹרָךְ׃	21
בְּכָל־זֹאת לֹא־חָטָא אִיּוֹב וְלֹא־נָתַן תִּפְלָה לְאֱלֹהִים׃	22

Reproduced from the JPS Hebrew-English Tanakh by permission of the University of Nebraska Press. Copyright 2000 by The Jewish Publication Society. Hebrew text based on Biblia Hebraica Stuttgartensia copyright 1999 by The Jewish Publication Society.

- (a) What is the grammatical function of the word אָתָּה (verse 20)? **1**
- (b) (i) וְעָרֶם אָשׁוּב שָׁמָּה יְהוָה נָתַן וַיְהוֶה לְקַח (verse 21)
Describe the events which led to this statement from Job, as outlined in this chapter. **4**
- (ii) Explain how Job's reaction in verse 22 reflects his relationship with God. **2**

Question 7 (6 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extract and then answer in ENGLISH the questions that follow.

I Chronicles 21:8–13

8 וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־הַאֱלֹהִים חַטָּאתִי מְאֹד אֲשֶׁר עָשִׂיתִי אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה וְעַתָּה הַעֲבֹר־נָא אֶת־עֵינֶיךָ עָבְדֶךָ כִּי נִסְכַּלְתִּי מְאֹד:
9 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־גֹּד חֲנָה דָּוִד לֵאמֹר:
10 לָךְ וְדַבַּרְתָּ אֶל־דָּוִד לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה שְׁלוֹשׁ אָנִי נֹטֶה עָלֶיךָ בְּחַר־לָךְ אַחַת מֵחֲנָה וְאֶעֱשֶׂה־לָּךְ:
11 וַיָּבֹא גֹד אֶל־דָּוִד וַיֹּאמֶר לוֹ כֹּה־אָמַר יְהוָה קַבֵּל־לָּךְ:
12 אִם־שְׁלוֹשׁ שָׁנִים רָעַב וְאִם־שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים נִסְפָּה מִפְּנֵי־צָרֶיךָ וְחָרַב אוֹיְבֶיךָ | לְמִשְׁגַּת וְאִם־שְׁלֹשֶׁת יָמִים חָרַב יְהוָה וְדַבַּר בְּאַרְצָךָ וּמִלְאָךְ יְהוָה מִשְׁחִית בְּכָל־גְּבוּל יִשְׂרָאֵל וְעַתָּה רְאֵה מַה־אָשִׁיב אֶת־שְׁלָחֶיךָ דָּבָר:
13 וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־גֹּד צַר־לִי מְאֹד אֶפְלָה־נָּא בִּידֵי־יְהוָה כִּי־רַבִּים רַחֲמָיו מְאֹד וּבִידֵי־אָדָם אֶל־אֶפֶל:

Reproduced from the JPS Hebrew-English Tanakh by permission of the University of Nebraska Press. Copyright 2000 by The Jewish Publication Society. Hebrew text based on Biblia Hebraica Stuttgartensia copyright 1999 by The Jewish Publication Society.

- (a) Parse the verb הַעֲבֹר (verse 8), giving *shoresh*, *binyan*, tense/aspect and meaning. 2
- (b) Account for the discrepancy in the length of the famine, as explained by the commentary. 2
- (c) אֶפְלָה־נָּא (verse 13) and אֶל־אֶפֶל (verse 13) 2

Describe what each phrase reveals about David's emotions.

Section I (continued)

Part B – 10 marks Attempt Question 8

Answer the question in a SEPARATE writing booklet. Extra writing booklets are available.

Your answer will be assessed on how well you:

- demonstrate knowledge and understanding of the prescribed text(s) relevant to the question
- communicate ideas and information using relevant examples
- present a logical and cohesive response

Question 8 (10 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extracts and then answer in ENGLISH the question that follows.

Leviticus 19:13–14

לֹא־תֵעָשֶׂק אֶת־רֵעֶךָ וְלֹא תִגְזֹל לֹא־תִלֵּין פְּעֻלַּת שְׂכִיר אֶתְךָ עַד־בֹּקֶר: 13

לֹא־תִקְלָל חֵרֶשׁ וְלִפְנֵי עוֹר לֹא תִתֵּן מִכְשָׁל וְיִרְאֵת מֵאֲלֹהֶיךָ אֲנִי 14

יְהוָה:

Reproduced from the JPS Hebrew-English Tanakh by permission of the University of Nebraska Press. Copyright 2000 by The Jewish Publication Society. Hebrew text based on Biblia Hebraica Stuttgartensia copyright 1999 by The Jewish Publication Society.

Numbers 11:10, 15

וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה אֶת־הַקֹּלִים בְּכַהֲלֹם לְמִשְׁפַּחַתָּיו אִישׁ לְפִתַּח אֹהֶלֹו וַיִּסְרֹאֲף 10

יְהוָה מְאֹד וּבְעֵינַי מֹשֶׁה רָע:

וְאִם־כָּכֹה אֶת־עֲשֵׂה לִי הֲרֹגְנִי נָא הֲרֹג אִם־מִצָּאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ 15

וְאֵל־אֲרָאָה בְּרַעְתִּי:

Reproduced from the JPS Hebrew-English Tanakh by permission of the University of Nebraska Press. Copyright 2000 by The Jewish Publication Society. Hebrew text based on Biblia Hebraica Stuttgartensia copyright 1999 by The Jewish Publication Society.

Numbers 14:24

וַעֲבַדְתִּי כָּל־בְּיָרֵךְ הַיְיָהּ רֵיחַ אֲחֻרַּת עֲפֹמוֹ וַיִּמְלֵא אֲחֻרַּי וְהִבִּיאֹתִיו 24

אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־בָּא שָׁמָּה וְזָרְעוּ וְזָרְעוּ יִרְשְׁנָהּ:

Reproduced from the JPS Hebrew-English Tanakh by permission of the University of Nebraska Press. Copyright 2000 by The Jewish Publication Society. Hebrew text based on Biblia Hebraica Stuttgartensia copyright 1999 by The Jewish Publication Society.

Question 8 continues on page 11

Question 8 (continued)

I Kings 11:7

אִזְ יִבְנֶה שְׁלֹמֹה בְמָה לְכַמּוֹשׁ שֶׁקֵּץ מוֹאָב בְּהָר אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי יְרוּשָׁלַם 7
וּלְמַלְךְד שֶׁקֵּץ בְּנֵי עַמּוֹן:

Reproduced from the JPS Hebrew-English Tanakh by permission of the University of Nebraska Press. Copyright 2000 by The Jewish Publication Society. Hebrew text based on Biblia Hebraica Stuttgartensia copyright 1999 by The Jewish Publication Society.

I Kings 13:22

וַחֲשָׁב וַחֲאָכַל לֶחֶם וַתִּשְׁתֶּ מַיִם בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר דִּבֶּר אֱלֹהִים אֶל־הָאָכַל 22
לֶחֶם וְאֶל־תִּשְׁתֶּ מַיִם לֹא־ תָבוֹא נִבְלַתְךָ אֶל־ קִבְרֵ אֲבֹתֶיךָ:

Reproduced from the JPS Hebrew-English Tanakh by permission of the University of Nebraska Press. Copyright 2000 by The Jewish Publication Society. Hebrew text based on Biblia Hebraica Stuttgartensia copyright 1999 by The Jewish Publication Society.

Analyse the conflict between God's expectations and human behaviour using the extracts provided and your knowledge of other prescribed texts. **10**

End of Question 8

Please turn over

Section II — Prescribed Text – Mishna

20 marks

Attempt Questions 9–12

Allow about 50 minutes for this section

Answer each question in a SEPARATE writing booklet. Extra writing booklets are available.

Use the extracts and your knowledge of the texts and prescribed commentaries in your answers.

Question 9 (5 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extracts and then answer in ENGLISH the question that follows.

Mishna, Brachot 1:3

בית שְׁמַאי אוֹמְרִים, בְּעֶרְב כּוֹל אָדָם יֵטוּ וַיִּקְרְאוּ, וּבבֹקֶר יִעֲמְדוּ, שְׁנֵיאָמֵר (דברים ו) וּבְשִׁכְבָּהּ וּבְקוּמָהּ. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים, כּוֹל אָדָם קוֹרֵא כְּדַרְכוֹ, שְׁנֵיאָמֵר (שם) וּבְלִכְתּוֹהָ בְּדַרְוֹהָ. אִם כֵּן, לָמָּה נֵאמַר וּבְשִׁכְבָּהּ וּבְקוּמָהּ, בְּשִׁעָה שְׁבִנֵי אָדָם שׁוֹכְבִים, וּבְשִׁעָה שְׁבִנֵי אָדָם עוֹמְדִים. אָמַר רַבִּי טַרְפוֹן, אֲנִי הֵייתִי בָּא בְּדַרְוֹהָ, וְהֵטַתִּי לְקִרְוֹתַי, כְּדַבְּרֵי בֵית שְׁמַאי, וְסַפַּנְתִּי בְּעֶצְמֵי מַפְנֵי הַלְּסֻטִים. אָמְרוּ לוֹ, כִּדִּי הֵייתָ לְחֹזֵב בְּעֶצְמָהּ, שְׁעֵבַרְתָּ עַל דַּבְּרֵי בֵית הַלֵּל:

Mishna, Pesachim 10:2

מִזְגוּ לוֹ כּוֹס רֵאשׁוֹן, בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים, מְבַרְךָ עַל הַיּוֹם, וְאַחַר כֶּה מְבַרְךָ עַל הַיּוֹם. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים, מְבַרְךָ עַל הַיּוֹם, וְאַחַר כֶּה מְבַרְךָ עַל הַיּוֹם:

Compare the opinions of Bet Shammai and Bet Hillel expressed in these mishnayot.

5

Question 10 (6 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extract and then answer in ENGLISH the questions that follow.

Mishna, Pesachim 10:9

הַפֶּסַח אַחֵר חֲצוֹת, מְטַמְּא אֶת הַיָּדִים. הַפְּגוּל וְהַנוֹתֵר, מְטַמְּאִין אֶת הַיָּדִים.
בִּרְדָּה בְּרֵכֶת הַפֶּסַח פֶּטֵר אֶת שְׁלֵל זֶבַח. בִּרְדָּה אֶת שְׁלֵל זֶבַח, לֹא פֶטֵר אֶת שְׁלֵל
פֶּסַח, דְּבַרֵי רַבִּי יִשְׁמַעְיָאֵל. רַבִּי עֲקִיבָא אָמַר, לֹא זֶה פּוֹטֵרֵת זֶה, וְלֹא זֶה
פּוֹטֵרֵת זֶה:

- (a) Outline the disagreement in the Gemara between Rabbi Eleazar ben Azaryah and the Sages regarding *notar*, as outlined in this mishna. **2**
- (b) הַפְּגוּל וְהַנוֹתֵר, מְטַמְּאִין אֶת הַיָּדִים.
- (i) What is פְּגוּל? **1**
- (ii) What is נוֹתֵר? **1**
- (iii) How does the Gemara explain the reasons for this decree? **2**

Please turn over

Question 11 (7 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extract and then answer in ENGLISH the questions that follow.

Mishna, Brachot 2:3

הַקּוֹרֵא אֶת שְׁמַע וְלֹא הִשְׁמִיעַ לְאָזְנוֹ, יֵצֵא. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, לֹא יֵצֵא. קָרָא
וְלֹא דִקְדַק בְּאוֹתֵיּוֹתֶיהָ, רַבִּי יוֹסִי אָמַר יֵצֵא, רַבִּי יְהוּדָה אָמַר לֹא יֵצֵא.
הַקּוֹרֵא לְמַפְרֵעַ, לֹא יֵצֵא. קָרָא וְטָעָה, יִחְזַר לְמָקוֹם שֶׁטָּעָה:

- (a) How do people ensure that there is a total correspondence between their words and sincerity of heart and mind when reading the *Shema*? **4**
- (b) Explain how the language of the Mishna differs from Tanakhic literature. Provide examples from this mishna. **3**

Question 12 (2 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extract and then answer in ENGLISH the question that follows.

Mishna, Brachot 2:7

וּכְשִׁמַּת טָבִי עֲבָדוֹ, קִבַּל עָלָיו תְּנַחֲמוּמִין. אָמְרוּ לוֹ תַלְמִידָיו, (לֹא) לְמַדְתָּנוּ,
רַבֵּנוּ, וְשֵׁאִין מְקַבְּלִין תְּנַחֲמוּמִין עַל הָעֲבָדִים. אָמַר לָהֶם, אֵין טָבִי עֲבָדֵי בְּשֵׁאֵר
כָּל הָעֲבָדִים, כְּשֵׁר הָיָה:

Describe how R Gamliel acted contrary to *accepted halakhah* in this situation. **2**

BLANK PAGE

Please turn over

Section III — Unseen Text – Tanakh

30 marks

Attempt Questions 13–14

Allow about 1 hour for this section

Answer the question in a SEPARATE writing booklet. Extra writing booklets are available.

Question 13 (15 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extract and then answer in ENGLISH the questions that follow.

Title: Gideon leads the Israelite attack against Midian

Context: The Israelites rebel against their Midianite masters

Judges 7:2, 13–22

- 2 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־גִּדְעוֹן רַב הָעַם אֲשֶׁר אִתָּךְ מִתַּתִּי אֶת־מִדְּוָן בְּיָדָם פְּנִי־תִפְאָר עָלַי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר יָדֵי הוֹשִׁיעָה לִּי:
- 13 וַיָּבֹא גִדְעוֹן וְהִנֵּה־אִישׁ מִסִּפֵּר לְרַעְהוּ חֲלוֹם וַיֹּאמֶר הִנֵּה חֲלוֹם חֲלַמְתִּי וְהִנֵּה צְלוּל [צְלִיל] לָחֶם שְׁעָרִים מִתְהַפֵּךְ בְּמַחְנֵה מִדְּוָן וַיָּבֹא עַד־הָאֵהָל וַיִּפְּלוּ וַיִּתְהַפְּכוּ לְמַעַלָּה וּנְפַל הָאֵהָל:
- 14 וַיַּעַן רַעְהוּ וַיֹּאמֶר אֵינִן זֹאת בִּלְתִּי אִם־חֲרַב גִּדְעוֹן בְּנִי־וְאִשׁ אִישׁ יִשְׂרָאֵל נָתַן הָאֱלֹהִים בְּיָדוֹ אֶת־מִדְּוָן וְאֶת־כָּל־הַמַּחְנֵה:
- 15 וַיְהִי כִשְׁמַע גִּדְעוֹן אֶת־מִסְפֵּר הַחֲלוֹם וְאֶת־שִׁבְרוֹ וַיִּשְׁתַּחֲוֶה וַיֵּשֶׁב אֶל־מַחְנֵה יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר קוּמוּ כִּי־נָתַן יְהוָה בְּיַדְכֶם אֶת־מַחְנֵה מִדְּוָן:
- 16 וַיַּחֲזִן אֶת־שְׁלֹשׁ־מְאוֹת הָאִישׁ שְׁלֹשָׁה רָאשִׁים וַיִּתֵּן שׁוֹפְרוֹת בְּיַד־כָּל־ם וּכְדָיִם רַקִּים וְלַפְדִּים בְּתוֹךְ הַכְּדָיִם:
- 17 וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם מִמְּנִי תִרְאוּ וְכֵן תַּעֲשׂוּ וְהִנֵּה אֲנֹכִי בָּא בַקֶּצֶה הַמַּחְנֵה וְהָיָה כְּאֲשֶׁר־אָעֲשֶׂה בְּכֵן תַּעֲשׂוּן:
- 18 וְתִקְעֵתִי בְּשׁוֹפָר אֲנֹכִי וְכָל־אֲשֶׁר אִתִּי וְתִקְעֵתֶם בְּשׁוֹפְרוֹת גַּם־אַתֶּם סְבִיבוֹת כָּל־הַמַּחְנֵה וְאָמַרְתֶּם לַיהוָה וּלְגִדְעוֹן:
- 19 וַיָּבֹא גִדְעוֹן וּמֵאֶה־אִישׁ אֲשֶׁר־אִתּוֹ בַקֶּצֶה הַמַּחְנֵה רֹאשׁ הָאֲשַׁמֶּרֶת הַתִּיכּוֹנָה אֶךְ הָקָם הַקִּימוּ אֶת־הַשְּׂמָרִים וַיִּתְקַעוּ בְּשׁוֹפְרוֹת וַנִּפְּוִץ הַכְּדָיִם אֲשֶׁר בְּיָדָם:

Question 13 continues on page 17

Question 13 (continued)

- 20 וַיִּתְקְעוּ שְׁלֹשֶׁת הָרְאשִׁים בַּשּׁוֹפְרוֹת וַיִּשְׁבְּרוּ כַּדָּיִם וַיִּחַזְקוּ
בְּיַד־שְׂמֹאלָם בַּלְפָּדִים וּבְיַד־יְמִינָם הַשּׁוֹפְרוֹת לְתַקֹּעַ וַיִּקְרְאוּ חָרֵב
לַיהוָה וּלְגִדְעוֹן:
- 21 וַיַּעֲמְדוּ אִישׁ תַּחְתּוֹ סָבִיב לַמַּחְנֶה וַיִּרְמֵץ כָּל־הַמַּחְנֶה וַיִּרְעוּ
[וַיִּנּוּסוּ] וַיִּנּוּסוּ:
- 22 וַיִּתְקְעוּ שְׁלֹשׁ־מְאוֹת הַשּׁוֹפְרוֹת וַיִּשֶׂם יְהוָה אֶת חָרֵב אִישׁ בְּרַעְהוּ
וּבְכָל־הַמַּחְנֶה וַיִּנָּס הַמַּחְנֶה עַד־בַּיִת הַשָּׁטָה צָרְרָתָה עַד שְׂפַת־אָבֶל
מְחוּלָה עַל־טַבַּת:

Glossary:

צָלִיל לֶחֶם שְׁעָרִים	<i>a loaf of barley bread</i>
מִתְהַפֵּךְ	<i>was rolling</i>
בְּלֹתֵי אֵם	<i>none other</i>
חֲצָה	<i>divided</i>
רְאשִׁים	<i>companies</i>
כַּדָּיִם	<i>jars</i>
לְפָדִים	<i>torches</i>
הָאֲשֶׁמֶרֶת הַתְּיֻכּוֹנָה	<i>the middle watch</i>
נָפַץ	<i>broke</i>
רוע	<i>yell</i>

Reproduced from the JPS Hebrew-
English Tanakh by permission of the
University of Nebraska Press. Copyright
2000 by The Jewish Publication Society.
Hebrew text based on Biblia Hebraica
Stuttgartensia copyright 1999 by
The Jewish Publication Society.

- (a) What do the צָלִיל לֶחֶם שְׁעָרִים and אֶהָל (both from verse 13) symbolise? **2**
- (b) Why did Gideon prostrate himself on hearing the interpretation of the dream? **2**
- (c) וַיִּהְיֶה (verse 15) **2**
What is the function of this verb in the context of the verse?
- (d) Parse כְּשָׁמַעַ (verse 15), giving *shoresh*, *binyan*, tense/aspect and meaning. **2**
- (e) Parse וַיִּחַץ (verse 16), giving *shoresh*, *binyan*, tense/aspect and meaning. **2**
- (f) Analyse how such a small Israelite army was able to defeat the Midianites so soundly. **5**

End of Question 13

Please turn over

Question 14 (15 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extract and then answer in ENGLISH the questions that follow.

Title: *The anointing of David as future King of Israel*

Context: *King Saul suffers from a melancholy state*

I Samuel 16:10–20

- 10 וַיַּעֲבֹר יִשְׂרָאֵל שְׁבַעֶת בָּנָיו לְפָנָיו שְׁמוּאֵל וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל־יִשְׂרָאֵל לֹא־בָחַר
יְהוָה בְּאַלְהֵיהֶם:
- 11 וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל־יִשְׂרָאֵל הַתְּמוּ הַנְּעָרִים וַיֹּאמֶר עוֹד שָׂאֵר הַקְּטָן וְהִנֵּה
רָעָה בְּצֵאֵן וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל־יִשְׂרָאֵל שְׁלַחַה וְקַחְנוּ כִּי לֹא־נֹסֵב עַד־בָּאוּ
כָּה:
- 12 וַיִּשְׁלַח וַיְבִיאֵהוּ וְהוּא אֲדָמוּנִי עִם־יָפֶה עֵינָיו וְטוֹב רָאִי וַיֹּאמֶר
יְהוָה קוֹם מִשְׁחָהוּ כִּי־זֶה הוּא:
- 13 וַיִּקַּח שְׁמוּאֵל אֶת־קָרְנֵי הַשֶּׁמֶן וַיִּמָּשַׁח אֹתוֹ בְּקֶרֶב אֲחָיו וַתִּצְלַח
רוּחַ־יְהוָה אֶל־דָּוִד מִהַיּוֹם הַהוּא וְנִמְעָלָה וַיִּקָּם שְׁמוּאֵל וַיֵּלֶךְ הָרְמָתָה:
- 14 וְרוּחַ יְהוָה סָרָה מֵעַם שְׂאוּל וּבַעֲתָתוֹ רוּחַ־רָעָה מֵאֵת יְהוָה:
- 15 וַיֹּאמְרוּ עַבְדֵי־שְׂאוּל אֵלָיו הִנֵּה־נָא רוּחַ־אֱלֹהִים רָעָה מִבַּעֲתֶיךָ:
- 16 יֹאמְרֵי־נָא אֲדִנְנוּ עַבְדֶּיךָ לְפָנֶיךָ יִבְקָשׁוּ אִישׁ יָדַע מִגֵּן בַּכְּנֹר וְהָיָה
בְּהַיּוֹת עָלֶיךָ רוּחַ־אֱלֹהִים רָעָה וְגֵן בְּיָדוֹ וְטוֹב לָךְ:
- 17 וַיֹּאמֶר שְׂאוּל אֶל־עַבְדָּיו רֹאוּ־נָא לִי אִישׁ מִיִּטִּיב לְנֹגֵן וְהִבִּיאֹתֶם אֵלָי:
- 18 וַיַּעַן אֶחָד מִהַנְּעָרִים וַיֹּאמֶר הִנֵּה רָאִיתִי בֶן לְיִשַׁי בֵּית הַלַּחְמִי יָדַע לְנֹגֵן
וְגִבּוֹר חַיִל וְאִישׁ מִלְחָמָה וְנִבּוֹן דָּבָר וְאִישׁ תָּאֵר וַיְהִי עִמּוֹ:
- 19 וַיִּשְׁלַח שְׂאוּל מִלְאָכִים אֶל־יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר שְׁלַחַה אֵלָי אֶת־דָּוִד בְּנֶךְ אֲשֶׁר
בְּצֵאֵן:
- 20 וַיִּקַּח יִשְׂרָאֵל חֶמְדָּה וְנָאֵד זֵיַן וְגָדִי עֲזִים אֶחָד וַיִּשְׁלַח בְּיַד־דָּוִד בְּנוֹ
אֶל־שְׂאוּל:

Reproduced from the JPS Hebrew-English Tanakh by permission of the University of Nebraska Press. Copyright 2000 by The Jewish Publication Society. Hebrew text based on Biblia Hebraica Stuttgartensia copyright 1999 by The Jewish Publication Society.

Question 14 continues on page 19

Question 14 (continued)

Glossary:

הֲתָמוּ	<i>are these all</i>
נָסַב	<i>we will sit</i>
אֲדָמוּנִי	<i>red/ruddy cheeked</i>
רָמָה	<i>the name of a place, Rama</i>
וַיִּבְעַתְהוּ	<i>it terrified him</i>
לְנִיחַן	<i>to play (an instrument)</i>
כַּנּוֹר	<i>harp/lyre</i>
הָאָר	<i>handsome</i>
נָאֵד	<i>bottle/bag</i>

- (a) Account for the difference in vocalisation of the ה in הֲתָמוּ (verse 11) and in the final ה of הָרַמְתָּהּ (verse 13). **2**
- (b) Why was the קִנֹּחַן not presented to Samuel in verse 11? **1**
- (c) Describe the ritual, including the participants, which takes place in verse 13. **2**
- (d) Explain the function of the אִישׁ יָדַע מְנַחֵן בַּכַּנּוֹר (verse 16). **2**
- (e) Who is identified as the בֶּן לְיִשָׁי (verse 18), in verse 19? **1**
- (f) How did Jesse show his gratitude in verse 20? **2**
- (g) Analyse how David is portrayed throughout this extract. **5**

End of paper

BLANK PAGE